

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
EVANGELISK-LUTHERSKA KYRKAN I FINLAND
KIRKKOHALLITUS
KYRKOSTYRELSEN

Helsinki: 3.12.2009
Asianumero: 2009-00729
Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi tekijänoikeuslain muuttamisesta, Opetusministeriö 30/010/2009

Opetusministeriölle

Kirkkohallitus esittää lausuntonaan virkamiestyöryhmän laatimasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi tekijänoikeuslain muuttamisesta seuraavan:

Kirkkohallitus pitää tarkoituksenmukaisena ehdotusta siitä, että työnantajan ja työntekijän välinen oikeudellinen suhde palvelussuhteessa syntyvien tekijänoikeuksien osalta järjestettäisiin nimenomaisella tekijänoikeuslakiin sisällytettävällä säännöksellä. Ehdotettu tekijänoikeuslain muutos on oikean suuntainen ja selkeyttäisi tällä hetkellä vallitsevaa tilannetta. Samalla se luo oikeusvarmuutta tilanteisiin, joissa on epäselvyyttä siitä, millä tavoin ja millä ehdoin työnantajalla on oikeus käyttää palvelussuhteessa syntynyttä teosta. Ehdotettu säännös olisi lisäksi joustava siten, että sallisi asiasta sopimisen toisin silloin, kun siihen havaitaan olevan tarvetta.

Kirkon keskushallinnossa käytäntönä on ollut, että työnantajalla on katsottu olevan oikeus käyttää virka- ja työsuhteessa syntynyttä materiaalia hyödykseen ilman eri sopimustakin. Tämä on koskenut erityisesti virkasuhteita, työsuopimussuhteissa tekijänoikeuksien luovutus sopimuksia on tehty jonkin verran. Sopimuksissa on tällöin lähinnä sovittu tekijänoikeuksien siirtymisestä työnantajalle työtehtäviä suorittaessa syntyvien teosten osalta. Joissakin tapauksissa ongelmallista on kuitenkin ollut hahmottaa sitä, milloin tehty työ ylittää teoskynnyksen ja toisaalta, milloin kyse on ollut ainoastaan työ- tai virkatehtävän suorittamisesta. Asiantuntijatyöryhmiä käytettäessä tekijänoikeuksien siirrosta on pyritty sopimaan erikseen kokonaisluovutuksen periaatteella.

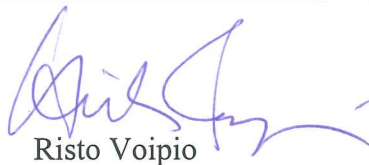
Kirkkohallituksen mielestä säännöksen lähtökohdaksi otettu työnantajan toimintavapaus, jolloin palvelussuhteessa syntyneen teoksen käyttöoikeus koskisi kaikkea työnantajan nykyistä ja tulevaa toimintaa, on tarkoituksenmukainen ja perusteltu. Tällöin välttään tarpeelta sopia erikseen palvelussuhteessa syntyneen teoksen käytöstä esimerkiksi työnantajan toimintamallin tai -tavan muuttuessa. Lisäksi on vält-

tämätöntä, että työnantajalle säännöksen nojalla siirtynyt käyttöoikeus jää voimaan, vaikka palvelussuhde, jossa teos on syntynyt, päättyy.

Esityksen mukaan säännös olisi siten toissijainen, että sitä sovellettaisiin vain, jollei toisin olisi sovittu työsopimuksessa, työehtosopimuksessa tai muulla tavalla taikka alan vakiintuneesta käytännöstä muuta johdu. Kirkkohallituksen mielestä mahdollisuus erikseen sopia tekijänoikeuksien siirtymisestä antaa riittävää joustavuutta tilanteisiin, joissa palvelusuhteessa syntyy kaupallisesti arvokkaita teoksia, jolloin sopiminen teoksen hyödyntämisestä on tarkoituksenmukaista. Lisäksi perusteltua on, että säännös mahdollistaa alalla vakiintuneiden käytäntöjen jatkumisen. Läheskään kaikissa tilanteissa ei ole kuitenkaan olemassa vakiintunutta käytäntöä tai sellaisen olemassa olosta voidaan olla eri mieltä. Alan vakiintuneen käytännön osoittaminen saattaa siten jäädä viime kädessä oikeuskäytännön varaan.

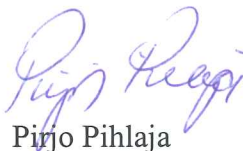
Esityksessä ehdotetun tekijänoikeuslain 40 a §:n nojalla työnantajalle syntyy rinnakkainen käyttöoikeus palvelussuhteessa syntyneeseen teokseen. Esityksen mukaan työntekijän oikeus itse hyödyntää työ- tai virkasuhteessa syntynyttä teostaan jää kilpailevan toiminnan kiellon ja työntekijän lojaliteettivelvollisuuden varaan. Tältä osin ei voida pitää täysin tyydyttävänä sitä seikkaa, että työoikeuteen pohjautuva oikeuskäytäntö tulee määrittelemään tekijänoikeuden käytön sisältöä. Lisäksi työntekijään kohdistuva rajoitus koskee vain palvelussuhteen aikaa. Siten edelleen jää tarve sopia tekijänoikeuskysymyksistä varsinkin palvelussuhteen päättyessä. Vaikka palvelussuhteessa luodulla teoksella ei olisikaan kovin huomattavaa kaupallista arvoa, sillä saattaa olla kuitenkin huomattava käyttöarvo työnantajalle.

Kirkkoneuvos

Risto Voipio

Kirkkoneuvos

Pirjo Pihlaja